

Prisutnost hrvatske filmske baštine na YouTubeu, Wikipediji i u Knjižnicama grada Zagreba: dugometražni igrani filmovi snimljeni od 1944. do 1979. godine

Grgat, Manuela

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:026967>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-03-08**

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository of evaluation works](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti (jednopedmetni - redovni)

Manuela Grgat

**Prisutnost hrvatske filmske baštine na YouTubeu,
Wikipediji i u Knjižnicama grada Zagreba:
dugometražni igrani filmovi snimljeni od 1944. do
1979. godine**

Završni rad

Zadar, 2019.

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti (jednopedmetni - redovni)

Prisutnost hrvatske filmske baštine na YouTubeu, Wikipediji i u
Knjižnicama grada Zagreba: dugometražni igrani filmovi snimljeni od
1944. do 1979. godine

Završni rad

Studentica:

Manuela Grgat

Mentor:

doc. dr. sc. Mirko Duić

Zadar, 2019.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, Manuela Grgat, ovime izjavljujem da je moj završni rad pod naslovom „Prisutnost hrvatske filmske baštine na YouTubeu, Wikipediji i u Knjižnicama grada Zagreba: dugometražni igrani filmovi snimljeni od 1944. do 1979. godine“ rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, rujan 2019.

Sadržaj:

1. Uvod.....	1
2. Film.....	1
2.1. Povijest filma	1
2.2. Vrijednost i očuvanje filmske baštine	3
2.3. Dugometražni igrani film i druge vrste filmova	4
3. Dugometražni igrani film u Hrvatskoj	5
3.1. Razvoj dugometražnog igranog filma u Hrvatskoj do polovine 20.stoljeća	5
3.2. Pedesete godine	7
3.3. Šezdesete i sedamdesete godine	8
3.4. Osamdesete godine	9
3.5. Devedesete godine i danas.....	10
4. YouTube	11
5. Wikipedija.....	13
6. Istraživanje	14
6.1. Metodologija.....	14
6.2. Rezultati istraživanja	15
6.3. Rasprava	22
7. Zaključak.....	23
8. Literatura.....	24

Sažetak

Ovaj rad istražuje prisutnost hrvatskih dugometražnih igranih filmova na YouTubeu i Wikipediji, nastalih u razdoblju od 1944. do 1979. godine. Istražilo se koliko je filmova dostupno za gledanje na YouTubeu, koji su to najgledaniji filmovi i koji se sve podaci o tim filmovima mogu pronaći na Wikipediji. Također se istražilo koliko je ovih filmova dostupno u Knjižnicama grada Zagreba. Rad sadrži teorijski i praktični dio. Teorijski dio govori o filmu općenito, o njegovim počecima i razvoju u Hrvatskoj. Opisuje se što je to i koja je svrha YouTubea i Wikipedije. Drugi dio rada je istraživanje: prikazala se metodologija rada, rezultati istraživanja i rasprava o prikupljenim podacima. Prikupljali su se podaci koji govore tko je i kada postavio filmove na YouTubeu, broj pregleda filmova, broj “lajkova” (likes) i “nelajkova” (dislikes) filmova, komentari. Nakon toga su se prikupljali podaci na Wikipediji primjerice ukupan broj riječi, poglavlja, metapodatkovnih polja, linkova, vanjskih poveznica, kategorija. Istražilo se koliko je filmova dostupno u katalogu Knjižnica grada Zagreba. To je nadopuna za ove ostale podatke jer se tako dobiva uvid ima li više dostupnih filmova na internetu ili u knjižnicama.

Ključne riječi: film, hrvatski dugometražni filmovi, YouTube, Wikipedija, Knjižnice grada Zagreba

1. Uvod

Gledanje filmova predstavlja jedan od najčešćih oblika provođenja slobodnog vremena. Film predstavlja medij suvremenog društva koji je s nama od najranijeg djetinjstva, uz njega odrastamo, živimo i učimo, stoga je on odraz svijeta koji nas okružuje. Filmska djela ključan su i neizostavan dio hrvatske kulturne baštine i identiteta. Mnogi hrvatski igrani filmovi su prisutni i na svjetskim popularnim web portalima poput YouTubea i Wikipedije i dokaz su kvalitete hrvatskog filmskog stvaralaštva. YouTube kao digitalni portal za audiovizualne sadržaje te Wikipedia enciklopedija, bitni su zbog svoje brze dostupnosti i lakog pretraživanja različitih sadržaja. Zbog toga će se ovaj rad baviti temom prisutnosti na YouTubeu i Wikipediji hrvatskih dugometražnih igranih filmova snimljenih u periodu od 1944. do 1979. godine.

2. Film

2.1. Povijest filma

Kada se govori o filmu često se spominje kako on uzima elemente drugih umjetnosti i spaja ih u jednu cjelinu. Film je ujedno i samosvojna umjetnost i način komunikacije koji ima svoja specifična izražajna sredstva. Riječ film se može odnositi na pojedino filmsko djelo, ali može označavati i filmsku umjetnost te filmsku proizvodnju. U novije se vrijeme nastoji pojmom film označiti samo pojedino djelo ili da on djeluje kao sinonim za sintagmu *filmska umjetnost*, dok se svi ostali oblici filmske djelatnosti obuhvaćaju pojmom kinematografija.”¹ Počeci pokušaja da čovjek pokrene sliku sežu u daleku prošlost, a oni najznačajniji za razvoj filma kakvog ga danas poznajemo se odvijaju tijekom 19. stoljeća. Razdoblje filma započinje nijemim filmom koji je zahvatio područja Zapadne Europe te se proširio na američki kontinent krajem 19. stoljeća. Službeni početak nijemog filma odnosno kinematografije se smatra 28. prosinca 1895. godine kada su August i Louis Lumiere održali prvu javnu projekciju filma “Izlazak radnika iz tvornice” u indijskom salonu pariškog Grand Caf ea.”² Njihov patent je “kinematograf”, koji je imao funkciju kamere i projektora što je omogućilo projekciju filma

¹ Hrvatska enciklopedija. URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=19597> (2019-08.17)

² Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL: https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-16)

pred publikom. Karakterizirao ga je, međutim, izostanak sinkrone zvučne pratnje te je omogućavao isključivo bilježenje i projiciranje vizualnih prizora.³ Povijest filma dijeli na nekoliko stilskih podrazdoblja: rani nijemi film (do početka 1900-ih); primitivni stil (od 1900-ih do polovice 1910-ih) te klasični nijemi film (od pol. 1910-ih do kraja 1920-ih).⁴ Jednim od pionira kinematografije se smatra Francuz Georges Melies koji je prije nego što je postao redatelj radio kao mađioničar u kazalištu. U svijet filma je uveo glumce, scenarij, kostime, boje, maske, a posebno trikove zbog čega su ga prozvali mađioničarom kinematografije. Režirao je ukupno 531 film među kojima su: "Ivana Orleanska", "Put na Mjesec", "Afera Drefuys." Sačuvano je nešto manje od 140 tih filmova.⁵ Zvučni film se pojavljuje tek iz 1927. godine i prvi igrani zvučni film je film iz SAD-a: "Pjevač jazza" u režiji Alana Croslanda.⁶ Od samih se početaka filma nastojalo filmsku sliku sjediniti s zvukom. Prvo je postojao sustav zvuka na disku kako je i snimljen film "Pjevač jazza", ali se boljim rješenjem pokazao sustav zvuka na filmskoj vrpici.⁷ Dvadesete godine prošlog stoljeća obilježili su njemački ekspresionizam, francuska i sovjetska avangarda, pedesete godine obilježio je talijanski neorealizam i japanski film, a šezdesetih godina nastupa francuski novi val. Svako od ovih razdoblja donosi nešto svoje. S vremenom, nastaju i mnogi filmski žanrovi. Filmovi se razlikuju po svojoj sadržajnoj razini (radnja, gluma, ambijent) i izvedbenoj razini (načini snimanja, režije, montaže). Filmske vrste, žanrovi i rodovi čest su predmet razgovora o filmu u svakodnevnoj komunikaciji. Česte teme rasprava su kako se sve mogu definirati filmski žanrovi (pomoću fabule, ikonografije, odnosa publike i industrije...) te kako neki filmski žanr ima veću umjetničku ili društvenu vrijednost od drugih žanrova.⁸ Film je danas postao najznačajniji oblik zabave, međusobne komunikacije i medija 20. stoljeća. Zahvaljujući napretku tehnologije film se sve brže razvija stoga je filmska produkcija obilježena novim načinom oblikovanja slike uz pomoć digitalnih tehnologija. Sve ovisi o financijskim mogućnostima i kreativnim sposobnostima redatelja i

³ Kinematograf. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=31481> (2019-08-19)

⁴ Nijemi film. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=1219> (2019-08-16)

⁵ Georges Melies. Dnevno.hr. URL: <https://www.dnevno.hr/magazin/lifestyle/video-georges-melies-otac-filma-kakvog-danas-poznajemo-13630/> (2019-08-16)

⁶ Zvučni film. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67589> (2019-08-16)

⁷ Zvučni film, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67589> (2019-08-16)

⁸ Gilić, N. Filmske vrste i rodovi. Žanrovi igranog filma. URL: <https://elektronickeknjige.com/knjiga/gilic-nikica/filmske-vrste-i-rodovi/3-1-zanrovi-igranog-filma/> (2019-08-16)

ostalim suradnicima na filmu. Stvaraju se filmovi maštovitih svjetova sa specijalnim efektima koji privlače gledatelje, pa tako nestvarne situacije postaju stvarne.

2.2. Vrijednost i očuvanje filmske baštine

Filmska baština je vrijedan dio nacionalne kulturne baštine. Međutim, mediji filma filmska vrpca u velikoj je opasnosti od uništenja zbog svog kemijskog sastava. S uništenjem filmske vrpce nestaje i na njoj sačuvano filmsko naslijeđe. Američka kompanija Eastman Kodak započela je korištenje poliestera filmske vrpce za filmsko gradivo u boji čija je svrha bila zaštita, restauracija i trajna pohrana filmskog gradiva.⁹ Unatoč brojnim mjerama opreza koje su poduzete za zaštitu filmskog gradiva svjetsko filmsko naslijeđe nalazi se u opasnosti od potpunog uništenja. I u domaćoj kinematografiji kroz prošla desetljeća je izgubljeno jako puno filmova. Prva filmska predstava na području Hrvatske održana je krajem 1896. godine u Zagrebu, a prve kinematografe imamo u Zagrebu i Puli 1906., a potom u Splitu, Zadru, Sušaku i Rijeci. Prvi hrvatski filmovi "Brcko u Zagrebu" i "Matija Gubec" nastaju 1917. godine, a 1922. nastaju prvi animirani filmovi u Zagrebu.¹⁰ Nažalost, do danas nije pronađen niti jedan kvadrat snimljenog materijala prvih hrvatskih filmova iz 1917.¹¹ Tek je 1976. godine u Hrvatskoj donesen Zakon o kinematografiji, koji kao zakonsku obvezu propisuje skupljanje i čuvanje filmskog materijala. Na temelju toga 1979. godine pri Arhivu Hrvatske osnovana je Kinoteka Hrvatske kao nacionalni filmski arhiv sa zadatkom prikupljanja, čuvanja i zaštite filmskog gradiva.¹² Glavni zadatak filmskih arhiva i njegovih djelatnika podrazumijeva trajno očuvanje filmskoga gradiva u njegovim izvornim oblicima. Mato Kukuljica smatra kako djelatnici arhiva moraju poznavati postupke preuzimanja, obrade i provođenja kako bi se zaštitilo filmsko gradivo.¹³ Postupak očuvanja nije jednostavan i zahtijeva veliko znanje na raznim područjima od filmske tehnologije do povijesti. Cilj svih mjera zaštite filmskoga gradiva je njena trajna zaštita, a posebno zaštita filmskih vrpca izvornih negativna slikovnog i zvučnog zapisa filmskog djela. Uz pravilne uvjete temperature, vlage, izradbe sigurnosnih

⁹ Eastman Kodak. URL: <https://www.kodak.com/US/en/corp/aboutus/heritage/milestones/default.htm> (2019-08-17)

¹⁰ Stanković, J., Filmska građa kao izvor za povijest socijalističkog perioda. Arhivski vjesnik, Kinoteka Hrvatske pri Arhivu Hrvatske, Zagreb 29/1986. str. 143-152, URL: <https://hrcak.srce.hr/121201> (2019-08-17)

¹¹ Isto,

¹² Hrvatski filmski arhiv. URL: <http://zagreb.arhiv.hr/hr/hda/fs-ovi/kinoteka.htm> (2019-08-17)

¹³ Kukuljica, M. Zaštita i restauracija filmskog gradiva. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2004. str. 341

kopija trajnost filmske vrpce se može produžiti i do 100-150 godina.¹⁴ Godine 1976. uslijedio je Zakon o kinematografiji koji "postavlja strukturu kinematografije na temelju vladajućeg sustava samoupravljanja"¹⁵ prema kojem su producenti i distributeri bili obvezni predati Hrvatskoj kinoteci jednu nekorištenu kopiju domaćeg filma te kopiju stranog filma nakon isteka prikazivanja. Godine 1997. donesen je Zakon o arhivskom gradivu i arhivima kojim: „Proizvođači filmova namijenjenih javnome prikazivanju, bez obzira u kojoj su tehnici filmovi snimljeni, dužni su u prvoj godini prikazivanja filma predati Hrvatskom državnom arhivu jednu nekorištenu kopiju svakoga proizvedenog filma s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat i izbor fotografija)."¹⁶ Jednoga dana projekcija klasičnih filmova s filmskom vrpcom će nam biti nezamisliva, ali zato su tu filmski arhivi čiji će to biti glavni zadatak. S obzirom na financijske mogućnosti, broj stručnjaka i specijaliziranih djelatnika, bitno je da filmski arhiv ima dugoročnu politiku zaštite i restauracije filmskog gradiva kao prioritet.¹⁷

2.3. Dugometražni igrani film i druge vrste filmova

Pod glavne filmske vrste se ubrajaju dugometražni i kratkometražni filmovi. Zatim srodni filmski serijal te filmska serija.¹⁸ Prema Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža dugometražni film se definira kao "kategorija filmskog djela (pretežito igrani, ali i, iako rjeđe, animirani i dokumentarni filmovi) koja svojim trajanjem ispunjava tradicionalno standardno jedinično prikazivačko vrijeme kinoprograma od dva sata. Duljina cjelovečernjeg filma može varirati od najmanje 60 minuta do, iznimno, tri i više sati. Kategorijski se razlikuje od kratkometražnog (kratkoga) i srednjometražnog filma."¹⁹ Osnovna obilježja igranog filma su: filmska priča o stvarnom događaju ili o događaju koji se nužno nije morao dogoditi (mašta); dramaturgija filmske priče; filmski likovi. Tematski okviri igranih filmova su najrazličitiji

¹⁴ Isto,

¹⁵ Hrvatski filmski savez. URL: http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWbQXegzZPY (2018-08-22)

¹⁶ Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. Narodne novine, br. 105/97. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1617.html (2019-08-22)

¹⁷ Kukuljica, M. Zaštita filmskog i drugog audiovizualnog gradiva (analiza, mjere i prijedlozi). Hrvatski državni arhiv, Hrvatska kinoteka, 2001., Zagreb. URL: <https://hrcak.srce.hr/140606> (2019-08-17)

¹⁸ Gilić, N. Filmske vrste i rodovi. Žanrovi igranog filma. URL: <https://elektronickeknjige.com/knjiga/gilic-nikica/filmske-vrste-i-rodovi/3-1-zanrovi-igranog-filma/> (2019-08-16)

¹⁹ Cjelovečernji film. Leksikografski zavod Miroslava Krleže. URL: <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=228> (2018-08-17)

poput: odnos čovjek-priroda, međuljudski odnosi, odnos čovjek-društvo. Obuhvaćaju razne žanrove: drama, komedija, znanstvena fantastika, povijesni film, akcijski, ratni, politički, kriminalistički, gangsterski, triler, glazbeni film.²⁰ U igranom filmu se stvara zatvoreni svijet u kojem se događaji i likovi slažu u cjelovit sustav. Ono može biti usporedivo sa stvarnim svijetom. Izmišljeni svijet ponekad je sličan stvarnom svijetu (svjetovi talijanskog neorealizma ili britanskih socijalnih drama), a ponekad je vrlo različit o stvarnog svijeta kao na primjer filmovima fantastike ili horora.²¹ Dugometražni film je dominantna filmska vrsta. Prema Turkoviću razlikujemo još: dokumentarni film čiji je cilj prikazati zbilju i stvarnost koja je prisutna u našim životima. Upravo su snimljeni Lumiereovi prizori na ulicama bili preteča dokumentarnog filma. Postoje razne vrste dokumentarnog filma kao što su: narativni, ispovjedni, direktni. Razlikuje se više rodni podjela neke od njih su: Obrazovni film je film čija je namjena širenja znanja za ciljanu publiku, a njegove podvrste su nastavni, instruktivni, opće-obrazovni, znanstveno-popularni filmovi. Propagandni film je film koji utječe na ponašanje ljudi pri izboru nečega. Reklame za određene proizvode i usluge su primjer propagandnih filmova. Animirani film je film čiji se prizori ne snimaju u pokretu, već su likovi i pozadina nacrtani. Eksperimentalni film se još naziva i avangardnim/alternativnim filmom, a to je film koji eksperimentira s postupcima i tehnikama, a podvrste tog filma su apstraktni, nadrealistički, strukturalni i konceptualni film.²² Filmski žanrovi se odnose na filmove koji imaju sličan sadržaj. U tu skupinu ubrajamo: ratne, znanstveno-fantastične, akcijske filmove, kriminalističke, drame, trileri... Prema Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža filmski žanrovi „dočaravaju neki očekivano poseban tip svijeta, u njemu poznate tipove ambijenata, zapleta i likova, predloženih pretežito na narativno očekivane načine.“²³ Filmski žanrovi ovisе o gledateljima, financijskim izvješćima, kritikama, jer o odazivu publike uvelike ovisi o tome što će filmska industrija najviše snimati.

3. Dugometražni igrani film u Hrvatskoj

3.1. Razvoj dugometražnog igranog filma u Hrvatskoj do polovine 20.stoljeća

²⁰ Igrani film. URL:<http://zagrebfilm.hr/katalog-pop/igrani-film/> (2019-08-17)

²¹ Gilić, N. Filmske vrste i rodovi. Drugo izmjenjeno izd. URL: <https://elektronickeknjige.com/knjiga/gilic-nikica/filmske-vrste-i-rodovi/2-1-igrani-film/>(2019-08-16)

²² Isto.

²³ Žanr. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL:<http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2111>(2019-08-17)

Nakon što su u Parizu 8. listopada 1896. godine braća Lumiere održala prvu filmsku projekciju, nepunih devet mjeseci nakon tog događaja, u zagrebačkoj zgradi “Kola” održana je prva filmska projekcija na hrvatskom tlu.²⁴ Prvi hrvatski kinematograf otvoren je u Zagrebu 1906. godine. Josip Halla i Josip Karaman zaslužni su za prve reportaže i dokumentarne filmove koje su počeli snimati 1910. godine.²⁵ Nakon desetak godina u Zagrebu se pojavljuje specijalizirani filmski časopis Kino te je osnovana i prva domaća filmska produkcijska kompanija Croatia film. Rani počeci igranog filma u Hrvatskoj datiraju iz razdoblja od 1917. do 1927. godine.²⁶ U tom su periodu nepovratno izgubljeni i nestali filmovi. Godine 1917. osniva se Croatia film k.d. To je bila prva hrvatska filmska tvrtka, a vlasnici su bili Hamilkar Bošković i Julio Bergmann.²⁷ Prvi hrvatski igrani film snimljen je u prvoj polovici kolovoza 1917., a prikazan 28. kolovoza iste godine u zagrebačkom kinu Metropol. Zvao se “Brcko u Zagrebu” prema scenariju Arnošta Grunda i redatelja Arsena Maasa i trajao je oko pola sata.²⁸ To je kratkometražna komedija o Brcku koji dolazi u Zagreb u potrazi za boljim životom. Film “Matija Gubec” iz 1917. godine redatelja Aleksandra Biničkog drugi je po redu snimljeni film u Hrvatskoj.²⁹ Od ovih filmova je ostalo sačuvano nekoliko fotografija iz filma i tekstovi koji su se mogli pročitati u novinama o ovim filmovima u to vrijeme. Od sredine 1940-ih u Hrvatskoj nastaju prvi dugometražni igrani filmovi. Godine 1944. snimljen je prvi hrvatski dugometražni zvučni film “Lisinski” redatelja Oktavijana Miletića u proizvodnji Hrvatskog slikopisa čija radnja prati posljednjih 13 godina života skladatelja prve hrvatske opere.³⁰ Prvi dugometražni igrani filmovi snimljeni nakon 1944. godine, imaju obilježja dokumentarnog filmskog materijala. U tim su filmovima obrađene razne teme od rata i revolucije, drame i tragedije, do ljubavi i mržnje. Prvi poslijeratni hrvatski dugometražni film je “Živjeće ovaj narod”, snimljen 1947. godine. Režiser je bio Nikola Popović, a radi se o prvom igranom filmu zagrebačkog filmskog studija Jadran filma. Još jedan rani film je “Zastava”, režisera Branka

²⁴ Povijest hrvatskog filma. EKRIK. Novine za kulturu, znanost, politiku, sport, svakodnevicu i zabavu.

URL:<http://ekrik.petagimnazija.hr/2018/01/31/povijest-hrvatskoga-filma/> (2019-08-17)

²⁵ Povijest.hr. URL:<https://povijest.hr/nadanasnjidan/prva-filmska-projekcija-u-zagrebu-1896/>(2019-08-17)

²⁶ Kratki pregled povijesti hrvatskog filma, URL:http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=556 (2019-08-17)

²⁷ Škrabalo, I. Povijest hrvatskog filma/kronološki pregled. URL:
http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWg_IugzZPb (2019-08-17)

²⁸ Povijest hrvatskog filma. EKRIK. Novine za kulturu, znanost, politiku, sport, svakodnevicu i zabavu. URL:<http://ekrik.petagimnazija.hr/2018/01/31/povijest-hrvatskoga-filma/> (2019-08-17)

²⁹ Isto.

³⁰ Lisinski film. Baza HR kinematografije. URL: http://hrfilm.hr/baza_film.php?id=275 (2019-08-17)

Marjanovića, prema scenariju Jože Horvata, snimljen 1949. godine.³¹ U novonastaloj Jugoslaviji podupire se razvoj filma te se osnivaju prva filmska studija. Nastaju brojni dokumentarni filmovi snimljeni do ranih pedesetih te dugometražni igrani filmovi većinom ratne tematike. Prema podacima Hrvatskog filmskog arhiva broj snimljenih dugometražnih igranih filmova od 1944. do 1979. godine je 127.³²

3.2. Pedesete godine

Novo desetljeće donosi promjene u kinematografiji. Hrvatska se produkcija ugleda na do tad nedostižne produkcije poput hollywoodske ili sovjetske. Filmove toga doba obilježava neorealizam koji se smatra najrealističnijom strujom u povijesti filma i moderna naracija.³³ Prikazuje najniže slojeve društva i duh vremena zahvaćenog ratom. Upravo se pedesete godine ističu kao klasično razdoblje domaće kinematografije te se 1954. godine u Puli otvara filmski festival. Sredinom 1950-ih nastaju tri hrvatska filmska klasika "Koncert" Branka Belana (1954.), "Ne okreći se sine" Branka Bauera, (1956.) i "H-8..." Nikole Tanhofera, (1958.), koji su se nalazili na europskoj kvalitativnoj razini. To su filmovi koji se prethodili modernizmu, struji koja će zahvatiti ostale europske kinematografije.³⁴ Ostali filmovi s modernističkim elementima su primjerice "Kameni horizonti" Šime Šimatovića, (1953.), "Djevojci i hrastu" Kreše Golika (1955.) i "U oluji" Vatroslava Mimice, (1952.). Zagrebačka škola crtanog filma iznijela je veliki broj autora. Među najpoznatije ubrajamo Borivoja Dovnikovića, Dušana Vukotića, Zlatka Grgića, Vladu Kristla, Vatroslava Mimicu. Najuspješnije postignuće ove škole je animirana serija "Profesor Baltazar."³⁵ Kasnije dolazi do prevlasti potpuno suprotnog žanra poput filma "Plavi 9" režisera Kreše Golika, (1950.) kao prva jugoslavenska filmska komedija, veselog, zabavnog sadržaja, zatim film "Bakonja Fra Brne" (1951), prvi umjetnički relevantan film, te film "Ciguli miguli" (1952), koji je zbog teme dozvolu za javno prikazivanje dobio dvadeset pet godina kasnije. U vrijeme Staljinovog pritiska na Jugoslaviju nastaje crtani film "Veliki miting" snimljen 1951. godine. Dugo se prikazivao u svim kinima u zemlji. Film

³¹ Hrvatski filmski savez. Iz antologije hrvatskog dokumentarca. URL: http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=1597 (2019-08-17)

³² Hrvatski filmski arhiv. URL: <http://zagreb.arhiv.hr/hr/hda/fs-ovi/kinoteka.htm> (2018-08-17)

³³ Povijest hrvatskog filma. EKRIK. Novine za kulturu, znanost, politiku, sport, svakodnevicu i zabavu. URL: <http://ekrik.petagimnazija.hr/2018/01/31/povijest-hrvatskoga-filma/> (2019-08-17)

³⁴ Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL: https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)

³⁵ Kinematografija.Hrvatska.eu, URL: <https://croatia.eu/article.php?lang=1&id=43> (2019-08-17)

su izradili tadašnji pioniri crtanog filma, pod patronatom mladog karikaturiste i urednika “Kerempuha” Fadila Hadžića.³⁶ Nakon toga slijede filmovi Branka Belana, a to je “Koncert” iz 1957. godine, zatim Veljka Bulajića “Vlak bez voznog reda” iz 1959. godine i Branka Bauera “Samo ljudi” iz 1957. godine i “Tri Ane” iz 1959. godine kojeg obilježavaju nasilje, psovke, eksplicitne scene i s tim je filmom otvorio put prema modernizmu.

3.3. Šezdesete i sedamdesete godine

Filmove nastale 1960-ih i 1970-ih godina obilježava autorski film koji je stigao iz istočno europskog “novog filma” što je označavalo početak razdoblja modernizma.³⁷ To je razdoblje bilo zaslužno za eksperimentiranje i pronalazak novih puteva u filmskom stvaralaštvu. Glavni nositelji radnje bila su psihološka stanja likova i životne situacije u kojima su se nalazili likovi. Jedan od najboljih filmova ovog razdoblja je “Deveti krug” redatelja Franca Štiglicca nastao 1960.³⁸ Crtani film “Surogat” redatelja Dušana Vukotića je jedini hrvatski dobitnik nagrade Oscar. To je prvi animirani film koji je dobitnik Oscara izvan Sjedinjenih Američkih Država.³⁹ Godine 1964. nastaje djelo Vatroslava Mimice “Prometej s otoka Viševice” koji je pravi primjer autorskoga filma s modernističkim elementima u hrvatskoj kinematografiji. Film “Rondo” (1966.) Zvonimira Berkovića novi je smjer autorskoga filma koji se bavi erotskim aspektima ljudske prirode. Poznati autorski film je “Breza” (1967.) Ante Babaje. Godine 1968. Krešo Golik režira film “Imam 2 mame i 2 tate” i 1970. godine režira “Tko pjeva zlo ne misli” kojim privlači pozornost publike. To je film koji se opisuje kao “ljubavna komedija s pjevanjem”. Proglašen je najboljim hrvatskim filmom.⁴⁰ Jedan od istaknutijih redatelja je Krsto Papić filmovima: “Halo München” (1968.) i dokumentarcima: “Čvor”, “Nek se čuje i naš glas”. Antun Vrdoljak režira “Kad čuješ zvona” (1969.) koji vjerno prikazuje prve dane rata 1941. godine. Film “Bitka na Neretvi” iz 1969. Veljka Bulajića je najpoznatiji i najgledaniji film u filmskoj produkciji u SFRJ, a i danas. Bio je u utrci za Oscara u kategoriji

³⁶ Stanković, J., Filmska građa kao izvor za povijest socijalističkog perioda. Arhivski vjesnik, Kinoteka Hrvatske pri Arhivu Hrvatske, Zagreb29/1986. str. 143-152, URL: <https://hrcak.srce.hr/121201> (2019-08-17)

³⁷ Kinematografija.Hrvatska.eu, URL: <https://croatia.eu/article.php?lang=1&id=43> (2019-08-17)

³⁸ Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL: https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)

³⁹ Surogat. Zagreb film. URL: <http://zagrebfilm.hr/o-nama/izdvojeni-projekti/surogat/>(2019-08-17)

⁴⁰ Tko pjeva zlo ne misli. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL: <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=1881> (2019-08-17)

najboljeg stranog filma. Ostali modernistički filmovi: “U gori raste zelen bor” Antuna Vrdoljaka iz 1971., “Lov na jelene” Fadila Hadžića iz 1972., “Živa istina” Tomislava Radića iz 1972., “Pucanj” Kreše Golika iz 1977. Hrvatski igrani filmovi nastali sedamdesetih godina su filmovi tzv. Praške škole gdje su obrazovanje stjecali jugoslavenski redatelji. Oni su u svojim filmovima iznosili svoje stavove i mišljenja o tadašnjem postrevolucionarnom društvu, pa bi tako filmovi imali oblik političkog filma.⁴¹

3.4. Osamdesete godine

Osamdesetih godina u socijalističkoj Jugoslaviji su nastali filmovi koji se smatraju predstavnicima nacionalne kinematografije. Među najistaknutijim predstavnicima se ubrajaju Rajko Grlić sa dramom “Samo jednom se ljubi” (1981.) u kojoj se isprepleću ljubavna i politička tematika i Zoran Tadić sa filmovima “Ritam zločina” (1981.) i “Treći ključ” (1983.) za čije je scenarije zaslužan književnik Pavao Pavličić.⁴² Oba Tadićeva filma sadrže elemente fantastike i trilera. S druge strane film “Medeni mjesec” iz 1983. Nikole Babića izazvao je negodovanje publike zbog golotinje i erotskih prizora. Godine 1985. nastaju “Ljubavna pisma s predumišljajem” Zvonimira Berkovića i “Kuća na pijesku” Ivana Martinca iz Splita koji se smatra jednim od vodećih hrvatskih avangardnih filmskih autora. Film “Čudesna šuma” iz 1986. Milana Blažekovića je prvi hrvatski dugometražni crtani film.⁴³ Nastaje povijesna melodrama “Oficir s ružom” iz 1987. Dejana Šorka koja je zanimljivom temom o ljubavnom trokutu privukla veliki broj gledatelja. Tri najzapaženija filma ovog razdoblja nastaju 1988. godine, a to su: “Sokol ga nije volio” Branka Schmidta nastao prema kazališnom komadu glumca i pisca Fabijana Šovagovića. To je prvi film koji govori o partizanskim zločinima po završetku Drugog svjetskog rata. Film “Glembajevi” Antuna Vrdoljaka koji je adaptacija jednog od ključnih dijelova Miroslava Krleža.⁴⁴ Film govori o raspadu jedne imućne zagrebačke patricijske obitelji malo prije Prvog svjetskog rata. I “Život sa stricem” Krsta Papića drama u kojoj se pedesetogodišnjak prisjeća svoje mladosti i odnosu koji je imao sa svojim stricem. Film je na pulskom filmskom festivalu nagrađen Velikom zlatnom arenom,

⁴¹ Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije.
URL:https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)

⁴² Hrvatski filmski savez.:URL:http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWbQXegzZPY(2018-08-22)

⁴³ Isto.

⁴⁴ Isto.

nagrađen je na filmskom festivalu u Montrealu, te je zaradio nominaciju za Zlatni globus u utrci za najbolji strani film.⁴⁵ U drugoj je polovici osamdesetih svoj posljednji igrani film “Vila Orhideja” (1988.) snimio Krešo Golik.

3.5. Devedesete godine i danas

Raspadom Jugoslavije potkraj osamdesetih godina počinje borba Hrvatske za osamostaljenjem. Politička, ekonomska, društvena i ratna zbivanja ostavila su traga na cijelo društvo, pa tako i na film. Početkom 1990-ih hrvatsku kinematografiju zahvaća kriza koja se ubrzo obnavlja pojavom nove generacije redatelja. Među njima se ističu: Zrinko Ogresta sa debitantskim djelom “Krhotine” iz 1992. godine koji govori o poteškoćama osoba drugačije nacionalnosti i političke opredijeljenosti; “Isprani”, 1995; “Crvena prašina”, 1999.; Lukas Nola sa filmovima “Rusko meso”, 1997; “Nebo, sateliti”, 2000; “Sami”, 2001; Vinko Brešan sa filmovima “Kako je počeo rat na mom otoku” iz 1996. godine nastao prema scenariju Vinka i Ive Brešana, a govori o sukobima hrvatskih vlasti i Jugoslavenske narodne armije na malom jadranskom otoku.⁴⁶ “Maršal” iz 1999. godine koji je dobitnik Velike zlatne arene na filmskom festivalu u Puli 2000. godine, a dobio je i devet međunarodnih nagrada.⁴⁷ Film govori o duhu pokojnog maršala Tita. Dalibor Matanić debitira sa cjelovečernjim filmom “Blagajnica hoće ići na more” iz 2000. godine kojim je osvojio nagrade za najboljeg debitanta na filmskim festivalima u Puli i Cottbusu.⁴⁸ Sa “Finim mrtvim djevojkama” 2002. godine osvaja sedam nagrada na filmskom festivalu u Puli uključujući i nagradu za najbolji film. Proglašen je jednim od najboljih hrvatskih filmskih ostvarenja unatrag desetak godina.⁴⁹ Lukas Nola, Dalibor Matanić i Hrvoje Hribar (“Što je muškarac bez brkova?” 2005) sudjeluju u procvatu hrvatskoga filma 2000-ih. “Upravo djela te trojice redatelja svojim su društveno kritičkim temama, fabulativnim motivima (ratne posljedice, društvena tranzicija, neoliberalni kapitalizam itd.), karakterizacijom likova (hrvatski sjever i jug, urbano i ruralno i sl.) te populističkim interesom za široku gledanost ponajbolji primjeri suvremene hrvatske kinematografije kao nacionalne

⁴⁵ Život sa stricem. MojTV. URL:<https://mojtv.hr/film/12439/zivot-sa-stricem.aspx> (2019-08-18)

⁴⁶ Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL:https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)

⁴⁷ Maršal film. Interfilm. URL:<https://interfilm.hr/hr/film/dugometrazni/marsal/>(2019-08-18)

⁴⁸ Blagajnica hoće ići na more. MojTV. URL:<https://mojtv.hr/film/7260/blagajnica-hoce-ici-na-more.aspx>(2019-08-18)

⁴⁹ Fine mrtve djevojke. MojTV. URL: <https://mojtv.hr/film/20965/fine-mrtve-djevojke.aspx>(2019-08-18)

kinematografije.”⁵⁰ U anketi 50 filmoznalaca koju je proveo Jutarnji list 2008. godine film “Oprosti za kung fu” Ognjena Sviličića iz 2005. je proglašen najboljim hrvatskim filmom od 1990. Drugi na toj listi je “Ta divna splitska noć” Arsena Ostojića, a treći je “Što je Iva snimila 23. listopada 2003.” Tomislava Radića.⁵¹ Matanićev “Zvizdan” i “Ti mene nosiš” Ivone Juke iz 2015. godine su filmovi koji su doživjeli ovacije publike i kritike i spadaju u klasike novije hrvatske kinematografije. Isto kao filmovi “Metastaze” Branka Schmidta iz 2009.godine i “Ljudožder vegetarijanac” iz 2012. godine koji je bio nominiran za Oscara u kategoriji najboljeg stranog filma.⁵² Hrvatska kinematografija “živi” i danas. Očigledno je da je Domovinski rat devedesetih ostavio trag pa se i danas snimaju filmovi s ratnom tematikom i zbivanjima tog doba. Jedan takav film je “Broj 55” (2014.) Kristijana Milića snimljen na temelju istinitih događaja iz 1991. godine. Tu su još i spomenuti “Nebo, sateliti” (2001.) Lukasa Nole, “Svjedoci” (2003.) Vinka Brešana i ostali. Dok se s jedne strane još snimaju filmovi o ratu, s druge strane se nastoje snimati filmovi s temama iz svakodnevnog života na primjer o mladima, nezaposlenima, o ljubavi, o pronalaženju sebe i slično. Neki od takvih filmova su: “Comic Sans” (2018.) Nevija Marasovića, “Aleksi” (2018.) Barbare Vekarić, “Sam samcat” (2018.) Boba Jelčića, “Moj dida je pao s Marsa” (2018.) Dražena Žarkovića i Marine Andree Škop, neobičan znanstveno-fantastični film za djecu. Filmovi se promoviraju na razne načine, otvaraju se radionice za mlade i odrasle. Postoji više od 60 filmskih festivala na kojima se može pogledati što hrvatskih, što svjetskih filmskih klasika.⁵³

4. YouTube

Razvojem interneta i digitalnih tehnologija devedesetih godina prošlog stoljeća dolazi do novih usluga i informacija koje su dostupne korisnicima. Omogućena je brža i lakša razmjena informacija i komunikacija društva. Profesor Stjepan Rodek ističe kako na odgojno-obrazovnom polju dolazi do novih oblika učenja i tzv. “nove kulture.”⁵⁴ S vremenom se stvaraju dodatni načini i oblici organizacije informacija pod nazivom Web 2.0. Zubac i

⁵⁰ Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL:https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)

⁵¹ Hrvatski filmski savez. URL:http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWbQXegzZPY (2018-08-22)

⁵² Ljudožder vegetarijanac. IMDb. URL: https://www.imdb.com/title/tt2275813/trivia?ref=tt_trv_trv (2019-08-18)

⁵³ Filmski festivali u Hrvatskoj. URL:<https://www.havc.hr/hrvatski-film/festivali-u-hrvatskoj#> (2018-08-25)

⁵⁴ Rodek, S., Novi mediji i nova kultura učenja. URL:<https://hrcak.srce.hr/82749> (2019-08-25)

Tufekčić definiraju Web 2.0 kao “pomagalo koje nudi mehanizme koji objedinjuju tekstualni, audio i video sadržaj dostupan kroz konferencije, blogove, wikipediju, podcastove, RSS izvore i društvene mreže, te kao takav postaje neizostavni dio suvremenoga nastavnoga postupka.”⁵⁵ Omogućuje svim korisnicima slobodno kreiranje sadržaja na webu i slobodan pristup istim. Kao osnovne karakteristike ove platforme navode se sloboda, otvorenost i kolektivna inteligencija.⁵⁶ Pomoću Web 2.0 nastaju različiti sustavi za širenje raznih informacija kao npr. besplatna enciklopedija Wikipedija, servisi za vijesti Reddit i Digg, te društvene mreže Facebook, YouTube, Twitter, MySpace, Flickr, koje omogućuju korisnicima da dijele i konzumiraju različite sadržaje, međusobno se povezuju i komuniciraju putem poruka, fotografija, videozapisa. Zaposlenici PayPal, tvrtke koja se bavi uplatama i ostalim novčanim prijenosima preko interneta, Steve Chan, Chad Hurley i Jawed Karim osnovali su 2005. godine YouTube. Danas je to jedna od najposjećenijih web stranica u povijesti interneta. Prvi videozapis pod nazivom “Ja u zoološkom vrtu” postavio je upravo Jawed Karim, a Nike reklama je prva imala milijun pregleda od strane korisnika YouTubea. YouTube je jako brzo dosegao veliku popularnost među ulagačima i korisnicima, pa ga je tvrtka Google kupila za čak 1, 65 milijardi dolara. YouTube je svoj vrhunac dostigao 2009. godine kada se na njega učitalo veliki broj videozapisa, kada uvodi HD tehnologiju rezolucije slike, kada su postali partneri s televizijskim kanalom Channel 4 što omogućuje povezivanje s televizijom i otvaranje YouTube kanala za igre i klađenje. Ubrzo se shvatilo kako YouTube može postati izvor zarade. Tako su od 2011. godine vloggeri postali glavna atrakcija: postavljanjem videozapisa iz svojeg svakodnevnog života zainteresirali su sve veći broj korisnika i tako zarađuju za život. Prema podacima internetske stranice “Engadget” dnevno se pogleda oko 5 milijardi videozapisa, 1,3 milijardi ljudi koristi ovo web mjesto, a 300 sati videozapisa se učita svake minute.⁵⁷ Predviđa se kako će YouTube zamijeniti televiziju. Korisnicima omogućuje dijeljenje videozapisa koje svatko može pogledati, dalje dijeliti, komentirati. Glavne funkcije koje korisnik može obavljati su: traženje i gledanje videozapisa, otvaranje vlastitog kanala i učitanje svojih zapisa na isti. Korisnik može kliknuti tipku “sviđa mi se”, vezano za neki zapis, komentirati ga i dijeliti na drugim web mjestima. Također, korisnik može pratiti i pretplatiti se na ostale YouTube kanale

⁵⁵ Zubac, A.; Tufekčić, A. .Informacijska pismenost u svijetu i Hrvatskoj - rad školskoga knjižničara u osnovnoj školi // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 57 (2014), 4; 221-238, URL:<https://hrcak.srce.hr/142320> (2019-08-16)

⁵⁶ Web 2.0 tehnologija: Evernote. URL:<https://sites.google.com/site/itehevernote/karakteristike-web-2-0>(2019-08-25)

⁵⁷ Povijest YouTubea., Engadget.URL:https://www.engadget.com/2016/11/10/the-history-of-youtube/?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2x1LmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAFWWQaJ3hA8simQie0t--l7U7Kh-ho00ZP4pzhTbv-KoFU_crMyRoO9Y1Gx8GB_Jr7jheJFC1W_tPjQH2EVxtng7bF00rLY7e8Zr2p3Jn5A8uk2NEKA (2019-08-25)

zanimljivog sadržaja, kreirati vlastite playliste odnosno popise audiovizualnih sadržaja koji se nalaze na YouTubeu.⁵⁸ Postavlja se pitanje koliko je zapravo YouTube kvalitetan, s obzirom na sve materijale koji se na njemu mogu pronaći. S jedne strane su to zabavni i poučni sadržaji primjerice pjesme različitih žanrova, glazbeni spotovi, snimke koncerata, filmovi, televizijski programi, razgovorne emisije (talk show), dokumentarne emisije o raznim temama. S druge strane se mogu pronaći videozapisi rasističkog i nasilnog sadržaja, a mnoštvo je postavljenih videozapisa koja krše sva pravila o zaštiti autorskih prava. Stoga je uvjet postavljanja videozapisa, da postavljač ima napunjenih minimalno 18 godina ili da ima minimalno 13 godina, ako ima pristanak roditelja. Kao što je već spomenuto danas se na YouTubeu mogu pogledati raznovrsni filmovi svih žanrova. Dostupni su filmovi iz cijelog svijeta, a ponekad se na YouTubeu postavljaju i filmovi koji su tek došli u kina. Dobar je primjer YouTube kanal američkog filmskog studia Paramount Pictures na kojemu je postavljen velik broj dugometražnih filmova koje stanovnici SAD-a mogu gledati bez plaćanja.

5. Wikipedija

Wikipedija je, uz YouTube, jedno od najposjećenijih web mjesta na internetu. Točnije zauzima šesto mjesto najpopularnijih stranica na internetu.⁵⁹ Sa svojim je radom započela 2001. godine, a njeni osnivači su Jimmy Wales i Larry Sanger. Sama riječ “wiki” dolazi od havajske riječi, koja u prijevodu znači “brzo.” Prema Marku O’Neillu Wikipedija se definira kao “internetska enciklopedija u kojoj svatko može pokrenuti stranicu o nekoj temi ili urediti odnosno prepraviti već postojeću stranicu. Novododanu stranicu zatim pregledava urednik koji odlučuje ostaje li ili ne na Wikipediji.”⁶⁰ Kada želimo pronaći podatak o bilo kojoj temi i koristimo Google pretraživač, stranica Wikipedija je često prva među stranicama rezultata pretraživanja iz razloga što puno ljudi koristi ovu enciklopediju, a i zato što je dostupna na mnogim jezicima. O’Neill navodi prednosti i nedostatke Wikipedije. Prednost je da se u kratkom vremenu može postaviti puno informacija, ako netko uoči pogrešku može je brzo zamijeniti, dostupan je širok izbor tema na stranici. Međutim, O’Neill navodi puno više njenih nedostataka primjerice da postoji puno dezinformacija na stranicama. Također, ističe kako nekad prođe puno vremena

⁵⁸ What is YouTube?, webwise. URL:<https://www.webwise.ie/parents/what-is-youtube/> (2019-08-25)

⁵⁹ Poslovni dnevnik. URL:<http://www.poslovni.hr/after5/sest-stvari-koje-mozda-niste-znali-o-wikipediji-250479> (2019-08-25)

⁶⁰ Everything You Need To Know About Wikipedia And More. URL:<https://www.makeuseof.com/tag/everything-need-know-wikipedia/> (2019-08-25)

dok se neka pogreška ne uoči. Događa se da poznate osobe poput glumaca, pjevača, političara, koji imaju svoju stranicu na Wikipediji, anonimno “uljepšaju” sadržaj tako da sebi stvore bolju reputaciju. Zanimljiv je podatak proizašao iz istraživanja provedenog 2005. godine u kojem su pregledani razni članci o različitim temama i utvrđeno je da je Wikipedija približno točna kao Enciklopedija Britannica koju pišu profesionalci. Pronađeno je 2,92 pogrešaka po članku za Britannicu, a 3, 86 pogrešaka po članku za Wikipediju.⁶¹ Wikipedija je svoju popularnost stekla i zbog brzog i lakog pronalaska informacija. Oko 70 000 volontera diljem svijeta dnevno dodaje i uređuje stranice Wikipedije.⁶² No kako je sve više rasla njena popularnost tako je u pitanje dolazila relevantnost njenih informacija. Wikipedija ja ponekad na udaru kritika od strane dijela znanstvenika. Na primjer, neki od znanstvenika s istraživačkog sveučilišta Massachusetts Institute of Technology poručili su da se Wikipediju ne može smatrati relevantnim izvorom informacija i da samo poveznice na kraju njenih članaka mogu korisnicima poslužiti kao relevantan izvor informacija. Vjerodostojnost informacija nije jedini problem kod Wikipedije, nego su tu još stil i kvaliteta pisanja koji variraju od jednog do drugog članka. Wikipedija nema urednika koji će odlučivati hoće li neki članak biti objavljen ili ne. Ako vam se ne sviđa neki članak, sami ga možete izmijeniti. Tu dolazi do opasnosti od neistinitog sadržaja jer čitava sigurnost Wikipedije ovisi o Wikipedijancima, stvarateljima i održavateljima sadržaja na Wikipediji, i njihovoj brznoj reakciji i volji da promjene zlonamjeren sadržaj. No unatoč nedostacima, Wikipedija je i dalje visoko na ljestvici najposjećenijih stranica. Zbog svoje jednostavne uporabe, mogu je bez većih problema koristiti i osobe koje nisu vične digitalnim tehnologijama i internetu. I Hrvatska ima svoju inačicu Wikipedije koja je s radom započela 16. veljače 2003. godine.

6. Istraživanje

6.1. Metodologija

Cilj ovog istraživanja jest utvrditi koliko se hrvatskih dugometražnih igranih filmova snimljenih od 1944. do 1979. godine nalazi na YouTubeu. Također, ciljevi su istražiti različite podatke o tim filmovima koje možemo naći na YouTubeu i na hrvatskoj Wikipediji. U

⁶¹ 5 Things You Didn't Know About Wikipedia. URL:<https://computer.howstuffworks.com/internet/basics/5-things-you-didnt-know-wikipedia.htm> (2019-08-25)

⁶² About Wikipedia. URL:<https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:About> (2019-08-25)

istraživanju je korištena metoda analize sadržaja. Dodatan cilj rada je istražiti koliko se hrvatskih dugometražnih igranih filmova snimljenih od 1944. do 1979. godine nalazi u Knjižnicama grada Zagreba. Da bi se odgovorilo na ovo pitanje korištena je metoda kataložne usporedbe. Na osnovu popisa svih dugometražnih igranih filmova snimljenih od 1944. do 1979. godine, koji se nalazi na popisu hrvatskih dugometražnih filmova Hrvatskog filmskog arhiva od 1944. do 2006. godine, ustanovljeno je da je u tom periodu napravljeno 127 filmova. U razdoblju od 26. do 31. kolovoza 2019. godine izvršen je pregled portala YouTube tako da se u njegov pretraživač upisivalo pojedino ime filma iz uzorka od 127 filmova i na taj način se utvrdilo nalazi li se pretraživani film na YouTubeu. Isto tako su se prikupljali podaci s hrvatske Wikipedije (<https://hr.wikipedia.org>). Za filmove koji se nalaze na YouTubeu prikupljeni su sljedeći podaci: naslov filma; broj "lajkova" i "nelajkova"; broj pregleda filma; ime postavljača filma; datum kada je film postavljen; broj komentara na filmu. Za one filmove koji se nalaze na Wikipediji prikupljeni su sljedeći podaci: naslov filma; ukupan broj riječi na stranici Wikipedije o pojedinom filmu; ukupan broj poglavlja koja čine pojedini članak o filmu (na primjer poglavlja: radnja, glavne uloge, nagrade...); ukupan broj metapodatkovnih polja u infobox okviru na vrhu pojedine stranice o filmu (redatelj, producent, scenarist, snimatelj, glazba...); ukupan broj mrežnih poveznica odnosno linkova u infoboxu; ukupan broj mrežnih poveznica na kraju wikipedijine stranice o pojedinom filmu i broj kategorija na stranici Wikipedije o pojedinom filmu. U razdoblju od 30. kolovoza do 31. kolovoza izvršen je pregled kataloga Knjižnica grada Zagreba tako da se u njegov pretraživač upisivalo pojedino ime filma iz uzorka i na taj način se utvrdilo nalazi li se pretraživani film u nekoj od knjižnica ove mreže.

6.2. Rezultati istraživanja

U razdoblju od 1944. do 1979. godine snimljeno je ukupno 127 hrvatskih dugometražnih igranih filmova. Od toga se 91 film nalazi na YouTubeu tj. 72% filmova, a 36 filmova se ne nalazi na YouTubeu tj. 28% filmova. Dok se na Wikipediji nalaze podaci za 123 filma iz uzorka od 127 filmova, tj. 97% filmova, a za 4 filma ne postoje podaci s hrvatske stranice Wikipedije, tj. 3,2% filmova.

Prisutnost filmova na YouTubeu

Kao što je rečeno na YouTubeu se može pronaći 91 film, odnosno 72% filmova iz uzorka. Ukupan broj “lajkova” (likes) iznosi 15677, a prosjek “lajkova” po filmu iznosi 172. Ukupan broj “nelajkova” (dislikes) je 2333 tj. 26 “nelajka” po filmu. Niti jedan filma nema više “nelajkova” od “lajkova.” Ukupna gledanost filmova iznosi 5, 558, 649 gledatelja. Što se tiče prosjeka gledatelja po filmu, on iznosi 43.768. Od ukupno 91 filmova koji se mogu pronaći na YouTubeu njih 13 ima preko 100, 000 pregleda. To ne znači da ih je gledalo 100,000 ljudi jer ista osoba može više puta pogledati isti film na YouTubeu, što se onda broji kao više pregleda filma. Ipak broj pregleda ukazuje i otprilike na razmjernan broj ljudi koji su gledali pojedini film. Najgledaniji je dječji igrani film “Vuk samotnjak” s preko milijun pregleda, točnije njih 1, 464, 914. Ujedno je to i film s najvećim brojem “lajkova”: 6300. S nešto manje pregleda ga slijedi film “Ludi dani” s 633, 247 pregleda.

Tablica 1. Najgledaniji filmovi po broju pregleda na YouTubeu

	Najgledaniji filmovi	Lajkovi <i>(likes)</i>	Nelajkovi <i>(dislikes)</i>	Broj pregleda <i>(views)</i>
1.	“Vuk samotnjak”, režirao Obrad Gluščević, 1972.	6300	822	1,464,914
2.	“Ludi dani”, rež. Nikola Babić, 1977.	647	181	633,247
3.	“Breza”, rež. Ante Babaja, 1967.	1100	284	472,088
4.	“Hajdučka vremena”, rež. Vladimir Tadej, 1977.	900	114	421,383
5.	“Seljačka buna”, rež. Vatroslav	578	71	277,782

	Mimica, 1975.			
6.	“Dogadaj”, rež. Vatroslav Mimica, 1970.	174	49	243,233
7	“Hitler iz našeg sokaka”, rež. Vladimir Tadej, 1975.	276	87	188,404
8.	“Opsada”,rež. Branko Marjanović, 1956.	258	52	147,243
9.	“Tko pjeva, zlo ne misli”, rež. Krešo Golik, 1970.	952	61	141,584
10.	“Signali nad gradom”, rež. Živorad Mitrović, 1960.	427	97	137,455
11.	“Imam 2 mame i 2 tate”, rež. Krešo Golik, 1968.	232	19	126,432
12.	“U gori raste zelen bor”, rež. Antun Vrdoljak, 1971.	423	53	116,584
13.	“Bitka na Neretvi”, rež.	676	77	103,316

	Veljko Bulajić, 1969. ⁶³			
--	--	--	--	--

Film “Seljačka buna” ima najviše komentara njih 382, a slijedi ga “Vuk samotnjak” sa 375 komentara. To znači da najgledaniji film ne mora imati i najviše komentara. Zanimljivo je da su filmovi postavljeni relativno nedavno na YouTube. Najstarije postavljeni film je “Čovik od svita” koji je postavljen 4. rujna 2011. Čak je 13 filmova postavljeno 2019. godine. Od svih postavljaca filmova na YouTubeu nekoliko se njih ponavlja. Najviše filmova je postavio postavljac korisničkog imena “Bobi Solo” koji je od ukupno 91 film postavio njih devet. Slijede ga “William Starr” i “Jugoslavenska i Balkanska kinematografija” s ukupno pet postavljenih filmova. Zatim su to “YU O Laki/Jugoslavenski partizani” i “Zdravko B” sa četiri postavljena filma, “Zagrebački memento”, “Sally Garvey”, “Daniel Cartey” s tri, “C Tang”, “Claouasca”, “Dalibor Ivanović”, “Movies Live 2016”, “Dimitrije Veselinović” s dva postavljena filma. Ostalih 45 filmova na YouTubeu je postavilo još 45 postavljaca, svaki po jedan film. Na YouTubeu se nalazi najveći broj filmova redatelja Vatroslava Mimice. On je u razdoblju od 1944. do 1979. godine snimio devet filmova, a od toga su sedam prisutna na YouTubeu. Slijedi ga Antun Vrdoljak sa ukupno sedam snimljenih, a prisutnih šest filmova. Krešo Golik i Fadil Hadžić dijele treće mjesto s pet prisutnih, a snimljenih devet filmova. Nikola Tanhofer ima šest snimljenih filmova, Veljko Bulajić ima pet snimljenih filmova i Branko Bauer s devet snimljenih filmova. Sva trojica imaju po četiri filma koja se nalaze na YouTubeu.

Prisutnost filmova na Wikipediji

Od ukupno 127 hrvatskih dugometražnih filmova na Wikipediji se mogu pronaći podaci za 123 filma. U prosjeku je to 96% filmova, dok su ostala 4% za filmove kojih nema na hrvatskoj

⁶³ Vuk samotnjak, https://www.youtube.com/watch?v=an_c58oBgzk; Ludi dani, <https://www.youtube.com/watch?v=PvRtv3GgYR8>; Breza, <https://www.youtube.com/watch?v=WQmLDMQaNbk>; Hajdučka vremena, <https://www.youtube.com/watch?v=4DfGv2J7uNQ>; Seljačka buna, <https://www.youtube.com/watch?v=27dp4T4Ep0Y&t=1s>; Događaj, <https://www.youtube.com/watch?v=qzckAWaUj5o&t=1s>; Hitler iz našeg sokaka, <https://www.youtube.com/watch?v=Budk06VjRR0>; Opsada, https://www.youtube.com/watch?v=rxuuV_gNoH0&t=122s; Tko pjeva zlo ne misli, <https://www.youtube.com/watch?v=1tEwc2Rec1Y>; Signali nad gradom, <https://www.youtube.com/watch?v=HI4pZJ33kwY>; Imam 2 mame i 2 tate, <https://www.youtube.com/watch?v=7eC5193u-U4>; U gori raste zelen bor, <https://www.youtube.com/watch?v=G1g2-GXsGSY>; Bitka na Neretvi, https://www.youtube.com/watch?v=76U_ydEXol0 (2019-08-29)

stranici. Na stranici Wikipedije o pojedinom filmu ima u prosjeku 260 riječi. Stranice većine filmova sadrže samo naslov filma i u prosjeku 12 metapodatkovnih polja koja sadrže podatke o redatelju, scenaristu, snimatelju, glazbi i ostalo. U prosjeku se može pronaći po jedno poglavlje, a to poglavlje je najčešće na temu izvora gdje se može pronaći odakle su ostali podaci preuzeti. Također se u prosjeku na pojedinoj wikipedijinoj stranici o filmu može pronaći po jedna mrežna poveznica u infoboxu⁶⁴, 0,2 vanjske poveznice na kraju stranice o pojedinom filmu i dvije poveznice do wikipedijinih kategorija.

Tablica 2. Filmovi s najviše podataka na Wikipediji

	Filmovi s najviše podataka	Ukupan broj riječi	Poglavlja
1.	“Lisinski”, režirao Oktavijan Miletić, 1944.	1377	6
2.	“Tko pjeva, zlo ne misli”, rež. Krešo Golik, 1970.	1327	9
3.	“Okupacija u 26 slika”, rež. Lordan Zafranović, 1978.	1107	6
4.	“Deveti krug”, rež. France Štiglic, 1960.	1060	6
5.	“Ciguli, miguli”, rež. Branko Marjanović,	1051	4

⁶⁴ Infobox je okvir u gornjem desnom uglu stranice Wikipedije o nekoj temi, unutar kojeg se nalaze temeljni podaci o opisanoj temi.

	1952.		
--	-------	--	--

Uz ukupan broj riječi i poglavlja za ovih pet filmova, u nastavku teksta se predstavljaju drugi podaci o nekim filmovima kako bi se stekao dojam o vrsti podataka o filmovima na Wikipediji. Za film “Lisinski” na Wikipediji su dostupni sljedeći podaci: Naslov filma: Lisinski (1944.); šest poglavlja: Radnja (ukratko opisuje radnju filma); Produkcija (kako je nastala ideja za snimanje filma, gdje je film sniman); Kritika (kritika tadašnjih vlasti); Restauracija i DVD izdanje (gdje se nalazi original, kada je restauriran); Uloge (primjerice Branko Špoljar kao Vatroslav Lisinski) i Izvori. Ima sedam izvora odnosno mrežnih poveznica kao na primjer poveznica do Hrvatskog filmskog arhiva i njegovog popisa hrvatskih dugometražnih igranih filmova od 1944. do 2006., i poveznica Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Infobox sadrži 13 metapodatkovnih polja: Redatelj: Oktavijan Miletić; Producent: Hrvatski slikopis

(Croatia film); Scenarist: Milan Katić; Uloge: Branko Špoljar, Lidija Dominković; Glazba: Boris Papandopulo, Vatroslav Lisinski; Snimatelj: Oktavijan Miletić, Ivan Zeitlinger; Montaža: Branko Marjanović; Scenografija: Vladimir Žedrinski; Distributer: Hrvatski slikopis; Godina izdanja: 1944; Trajanje: 85 min; Država: Hrvatska; jezik: hrvatski; dvije mrežne poveznice u infoboxu koje nas vode na profil filma na IMDb-u⁶⁵ i na Wikipedijin portal posvećen filmu. Na stranici o filmu “Lisinski” ima i jedna poveznica do wikipedijine kategorije na kojoj su prikazani hrvatski filmovi snimljeni 1940-ih godina. Stranica na Wikipediji o filmu “Tko pjeva zlo ne misli” sadrži sljedeće podatke: devet poglavlja: Glavne uloge (popis imena glumaca), Ostale uloge (popis imena glumaca), Radnja (ukratko o filmu), Sadržaj filma (opisana opširnija radnja filma), Pjesme u filmu (popis pjesama), Nagrade (primjerice nagrada na pulskom filmskom festivalu 1971. godine., diploma Marijanu Megliču za ton; proglašen najboljim hrvatskim filmom), Zanimljivosti (opisuje gdje je neka scena snimljena), Filmski citati, Vanjske poveznice. Infobox sadrži 12 metapodatkovnih polja: Redatelj: Krešo Golik; Producent: Croatia film, FRZ; Scenarist: Krešo Golik; Glavne uloge: Frano Majetić, Mirjana Bohanec; Glazba: Živan Cvitković, Vlaho Paljetak; Snimatelj: Ivica Rajković; Montaža: Katja Mayer; Godina izdanja: 1970.; Trajanje: 95 min; Država: Hrvatska; Jezik: hrvatski; Žanr: komedija. Wikipedijina stranica o filmu “Tko pjeva zlo ne misli” ima i dvije mrežne poveznice u infoboxu koje nas vode na profil ovoga filma na IMDb-u i na Wikipedijin portal posvećen filmu.

Podaci nam pokazuju kako najgledaniji filmovi ne moraju imati najviše podataka na Wikipediji. To nam svjedoči film “Vuk samotnjak”, najgledaniji film na YouTubeu iz uzorka, koji nije među pet filmova s najviše podataka. Podaci koji su dostupni na Wikipediji o filmu “Vuk samotnjak” su sljedeći: naslov filma “Vuk samotnjak” (1972.); u članku o filmu nema nijednog poglavlja; dostupna je tek jedna mrežna poveznica koja vodi na web stranicu Hrvatskog filmskog arhiva i njegovog popisa hrvatskih dugometražnih igranih filmova od 1944. do 2006.godine. U infoboxu se nalazi 12 metapodatkovnih polja, primjerice: Redatelj: Obrad Gluščević; Producent: Jadran film; Scenarist: Stjepan Perović, Obrad Gluščević; Glazba: Bojan Adamić i ostali. Na stranici se nalaze poveznice do dvije wikipedijine kategorije: kategorije “U izradi, Filmska umjetnost” u kojoj se navode wikipedijini članci vezani za filmsku umjetnost

⁶⁵ IMDb - filmska baza podataka na internetu

te kategorija “Hrvatski filmovi 1970-ih” na kojoj se navode poveznice do 56 wikipedijinih stranica o hrvatskim filmovima snimljenim 70-ih godina.

Prisutnost filmova iz uzorka u katalogu Knjižnica grada Zagreba

Od ukupno 127 hrvatskih dugometražnih igranih filmova snimljenih u razdoblju od 1944. do 1979., samo ih je 18 odnosno 14% dostupno u Knjižnici grada Zagreba (KGZ). Za neke od tih filmova ima više primjeraka medija za posudbu. Film “Tko pjeva zlo ne misli” ima najviše dostupnih DVD-a njih pet. Od toga dva obična DVD-a i tri DVD-a s titlovima za osobe oštećenog sluha. Film je dostupan i na jednoj videokaseti. Slijede filmovi “Vlak u snijegu” i “Vuk samotnjak” s jednom videokasetom i tri DVD-a. Zatim “Breza” s tri DVD-a. Filmovi “Bitka na Neretvi” i “Slučajni život” s dva DVD-a. U KGZ je dostupno sljedećih 18 filmova, poredanih po broju primjeraka: 1. “Tko pjeva zlo ne misli” - 6 primjeraka; 2. “Vuk samotnjak” - 4 primjerka; 3. “Vlak u snijegu” - 4 primjerka; 4. “Breza” - 3 primjerka; 5. “Bitka na Neretvi” - 2 primjerka; 6. “Slučajni život” - 2 primjerka. Za sljedeće filmove u knjižnici postoji po jedan primjerak: “Lisinski”; “Imam 2 mame i 2 tate”; “Družba Pere Kvržice”; “U gori raste zelen bor”; “Lov na jelene”; “Živa istina”; “Kapetan Mikula mali”; “Seljačka buna”; “Letači velikog doba”; “Hajdučka vremena”; “Okupacija u 26 slika”; “Godišnja doba”.

6.3. Rasprava

Rezultati dobiveni istraživanjem ukazuju na to da je 72% filmova iz uzorka dostupno putem YouTubea. To je značajan postotak filmova, posebno ako se u obzir uzmu godine kada su ti filmovi snimljeni. Zanimljiv je rezultat istraživanja i to da se na hrvatskoj stranici Wikipedije nalaze podaci o čak 96% filmova iz uzorka. Međutim tu je nedostatak što Wikipedija većinom sadrži samo osnovne podatke o filmovima poput naslova, godine snimanja i redatelja filma. Filmovi “Tko pjeva zlo ne misli”, “Breza”, “Bitka na Neretvi” su među popularnijim hrvatskim filmovima i sigurno ima puno ljudi koji su ih gledali, a posebno onih koji su za njih čuli. Međutim, podaci o gledanosti na YouTubeu prikazuju kako ima puno gledanih filmova od ovih. Ovo je zanimljiv podatak jer je prije istraživanja bilo pretpostavljeno kako će upravo ovi filmovi zauzeti prva mjesta po broju gledanosti na YouTubeu. Filmovi koji su, vjerojatno, u javnosti manje poznati od spomenutih poput “Hajdučka vremena”, Vladimira Tadeja iz 1977., “Događaj”, Vatroslava Mimice iz 1970., “Opsada”, Branka Marjanovića iz 1956., su među najgledanijim filmova na YouTubeu. Možemo pretpostaviti da su ti filmovi popularni među starijim generacijama koje razvojem internetske tehnologije dobivaju izvrsnu priliku za

pogledati i istražiti sve te filmove nastale u vrijeme njihova odrastanja. Neočekivan je podatak da u Knjižnicama grada Zagreba ima svega 18 filmova iz uzorka, dok je na YouTubeu pronađeno čak 91 filmova od ukupno 127 hrvatskih dugometražnih igranih filmova snimljenih u razdoblju od 1944. do 1979. Iznenaduje taj podatak o vrlo manjkavoj dostupnosti filmova u knjižnicama iz tog razdoblja. Od 18 filmova pronađenih u knjižnicama, njih šest je dostupno u više primjeraka, a među tih šest su dva popularna dječja filma: “Vlak su snijegu” i “Vuk samotnjak.” Poželjno bi bilo da je korisnicima knjižnica dostupna većina hrvatskih dugometražnih igranih filmova. Ipak su to vrijedna djela kulturne baštine o kojima čitamo i doznajemo u različitim kontekstima. Na YouTubeu ima puno više dostupnih filmova, ali ti filmovi često nemaju kvalitetnu sliku i zvuk, a i pitanje je do kada će mnogi od tih filmova biti dostupni na YouTubeu? Zanimljivo je da o većini hrvatskih dugometražnih igranih filmova ima podataka na Wikipediji, ali vrlo malo podataka. To su uglavnom naslov filma, godina izdanja i metapodatkovna polja u Infoboxu koja sadrže podatke o redatelju, scenaristu, snimatelju, glazbi. Nema puno detaljnijih podataka koji bi mogli zainteresirati korisnika. Možda bi knjižnice mogle organizirati edukaciju o izradi članaka na Wikipediji i potaknuti polaznike da obogate podatke o hrvatskim filmovima.

7. Zaključak

Iz godine u godinu internetska tehnologija sve više napreduje. Dolazi do pojave Web 2.0 koji omogućuje svim korisnicima slobodno kreiranje i dijeljenje sadržaja na webu i slobodan pristup istim. Osnivaju se i popularni portali: YouTube i Wikipedija. Zahvaljujući njima danas imamo priliku besplatno pogledati filmove i bolje se informirati o njima. Svih 127 filmova iz istraživanja je snimljeno prije gotovo 40 godina. Do prije desetak godina, osim ponekad na televiziji i u kinima, neki od njih su bili dostupni samo u videotekama i u knjižnicama. Istraživanjem je utvrđeno da se 72% hrvatskih dugometražnih igranih filmova nalaze na YouTubeu, što je vrlo visoka dostupnost. Na hrvatskim stranicama Wikipedije je dostupno čak 96% hrvatskih dugometražnih filmova. Najgledaniji film na YouTubeu je “Vuk samotnjak” redatelja Obrada Gluščevića iz 1972. godine čiji je ukupan broj pregleda 1,464,914. Film s najviše podataka na Wikipediji je “Lisinski” redatelja Oktavijana Miletića iz 1944. godine. Ovi i ostali podaci dobiveni istraživanjem u ovom radu, mogli bi se nadopuniti i detaljnije kontekstualizirati dodatnim istraživanjima. Na primjer, moglo bi se istraživati informacijsko

ponašanje korisnika i osobine gledatelja hrvatskih filmova na YouTubeu i postavljača tih filmova.

8. Literatura

1. About Wikipedia. URL:<https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:About> (2019-08-25)
2. Cjelovečernji film. Leksikografski zavod Miroslava Krleže. URL:<http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=228> (2018-08-17)
3. Eastman Kodak. URL:
<https://www.kodak.com/US/en/corp/aboutus/heritage/milestones/default.htm>(2019-08-17)
4. Everything You Need To Know About Wikipedia And More. URL:<https://www.makeuseof.com/tag/everything-need-know-wikipedia/> (2019-08-25)
5. Filmski festivali u Hrvatskoj. URL:<https://www.havc.hr/hrvatski-film/festivali-u-hrvatskoj#> (2018-08-25)
6. Georges Melies. Dnevno.hr. URL: <https://www.dnevno.hr/magazin/lifestyle/video-georges-melies-otac-filma-kakvog-danas-poznajemo-13630/>(2019-08-16)
7. Gilić, N. Filmske vrste i rodovi. Žanrovi igranog filma. URL:<https://elektronickeknjige.com/knjiga/gilic-nikica/filmske-vrste-i-rodovi/3-1-zanrovi-igranog-filma/>(2019-08-16)
8. Gilić, N. Filmske vrste i rodovi. Drugo izmjenjeno izd. URL:
<https://elektronickeknjige.com/knjiga/gilic-nikica/filmske-vrste-i-rodovi/2-1-igrani-film/>
(2019-08-16)
9. Hrvatska enciklopedija. URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=19597>
(2019-08-17)
10. Hrvatski filmski arhiv. URL: <http://zagreb.arhiv.hr/hr/hda/fs-ovi/kinoteka.htm> (2019-08-17)

11. Hrvatski filmski savez.:URL:http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWbQXegzZPY(2018-08-22)
12. Hrvatski filmski savez. Iz antologije hrvatskog dokumentarca. URL:http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=1597 (2019-08-17)
13. Igrani film. URL:<http://zagrebfilm.hr/katalog-pop/igrani-film/> (2019-08-17)
14. Lisinski film. Baza HR kinematografije. URL: http://hrfilm.hr/baza_film.php?id=275 (2019-08-17)
15. Kukuljica, M. Zaštita filmskog i drugog audiovizualnog gradiva (analiza,mjere i prijedlozi). Hrvatski državni arhiv, Hrvatska kinoteka, 2001., Zagreb. URL: <https://hrcak.srce.hr/140606> (2019-08-17)
16. Kukuljica, M. Zaštita i restauracija filmskog gradiva. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 2004. 341 str.
17. Kratki pregled povijesti hrvatskog filma, URL:http://www.hfs.hr/hfs/zapis_clanak_detail.asp?sif=556 (2019-08-17)
18. Kinematograf. Leksikografski zavod Miroslav Kleža. URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=31481>(2019-08-19)
19. Kinematografija.Hrvatska.eu, URL: <https://croatia.eu/article.php?lang=1&id=43> (2019-08-17)
20. Maršal film. Interfilm. URL:<https://interfilm.hr/hr/film/dugometrazni/marsal/>(2019-08-18)
21. Nijemi film. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. URL:<http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=1219> (2019-08-16)
22. Povijest.hr. URL:<https://povijest.hr/nadanasnjidan/prva-filmska-projeksija-u-zagrebu-1896/>
23. Povijest hrvatskog filma. EKRIK. Novine za kulturu, znanost, politiku, sport, svakodnevicu i zabavu.URL:<http://ekrik.petagimnazija.hr/2018/01/31/povijest-hrvatskoga-filma/> (2019-08-17)

24. Povijest YouTubea., Engadget. URL: https://www.engadget.com/2016/11/10/the-history-of-youtube/?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAFWWQaJ3hA8simQie0t--l7U7Kh-ho00ZP4pzhTbv-KoFU_crMyRoO9Y1Gx8GB_Jr7jheJFC1W_tPJQH2EVxtnq7bF00rLY7e8Zr2p3Jn5A8uk2 (2019-08-25)
25. Poslovni dnevnik. URL: <http://www.poslovni.hr/after5/sest-stvari-koje-mozda-niste-znali-o-wikipediji-250479> (2019-08-25)
19. Rodek, S., Novi mediji i nova kultura učenja. URL: <https://hrcak.srce.hr/82749> (2019-08-25)
20. Stanković, J., Filmska građa kao izvor za povijest socijalističkog perioda. Arhivski vjesnik, Kinoteka Hrvatske pri Arhivu Hrvatske, Zagreb 29/1986. str. 143-152, URL: <https://hrcak.srce.hr/121201> (2019-08-17)
21. Surogat. Zagreb film. URL: <http://zagrebfilm.hr/o-nama/izdvojeni-projekti/surogat/> (2019-08-17)
22. Šakić, T. Hrvatski film između nacionalizirane i nacionalne kinematografije. URL: https://www.hrstud.unizg.hr/download/repository/Pregled_povijesti_hrvatske_kinematografije.pdf (2019-08-17)
23. Škrabalo, I. Povijest hrvatskog filma/kronološki pregled. URL: http://www.hfs.hr/nakladnistvo_zapis_detail.aspx?sif_clanci=32472#.XWg_lugzZPb (2019-08-17)
24. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima. Narodne novine, br. 105/97. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1617.html (2019-08-22)
25. Zubac, A.; Tufekčić, A. .Informacijska pismenost u svijetu i Hrvatskoj - rad školskoga knjižničara u osnovnoj školi // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 57 (2014), 4; 221-238, URL: <https://hrcak.srce.hr/142320> (2019-08-16)
26. Zvučni film, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, URL: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67589> (2019-08-16)

27. Web2.0 tehnologija: Evernote.

URL:<https://sites.google.com/site/itehevernote/karakteristike-web-2-0>(2019-08-25)

28. What is YouTube?, webwise. URL:<https://www.webwise.ie/parents/what-is-youtube/>
(2019-08-25)

29. Word counter. URL:<https://wordcounter.net/>(2018-08-30)

30. 5 Things You Didn't Know About Wikipedia.

URL:<https://computer.howstuffworks.com/internet/basics/5-things-you-didnt-know-wikipedia.htm> (2019-08-25)

**The presence of Croatian film heritage on YouTube, Wikipedia and in Zagreb City
Libraries: feature films from the year 1944 to the year 1979**

Abstract

This paper explores availability of the Croatian feature films present on YouTube, Wikipedia and at Zagreb Libraries, made between 1944 and 1979. It explores how many films are available to watch on Youtube, what are the most watched movies, and what information about those movies can be found on Wikipedia. Also it explores how many of these films are available at Zagreb Libraries. The paper contains a theoretical and practical part. The theoretical part discusses film in general, its beginnings and development in Croatia. It describes what is feature film and what is the purpose of YouTube and Wikipedia. The second part is research and in that part we present: the methodology, the results of the research and discussion of the data collected. Following data were collected: who and when uploaded the movie to YouTube, the number of film views, the number of film likes and dislikes, comments. Also, Wikipedia data was collected, for example, the total number of words, chapters, metadata fields, links, external links, categories. The number of films available in the Zagreb City Library catalog was also explored. This is an addition to other information and it gives us answer to question: whether more movies are available on the Internet or in libraries.

Keywords: film, Croatian feature films, YouTube, Wikipedia, Zagreb Libraries